

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1880.

Kolozsvár, csütörtök, szeptember 30

A „KELET” előfizetési díja:	
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva	
Egész évre	16 ft.
Fél évre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy hóra helyben	1 ft 50 kr.
Egyes szám ára 6 kr.	
Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.	
Szerkesztői és kiadói szállás: főtér 4-ik szám.	
Kéziratok nem adnak vissza.	

Tizedik évfolyam.

Előfizetési felhívás

„KELET” 1880. utolsó évfolyamára

A „Kelet” előfizetési ára:

Egész évre	16 ft.
Fél évre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy hóra helyben	1 „ 50 kr.

NEMZET, MELÝ KORMÁNY ELNÖKÉT NEM ISMERI.

Budapest, szept. 27.

II.

(I.) Azt hinné pedig az ember, hogy mikor aztán bebizonyul, hogy ama felhozott dolgokból nem történt még semmi de semmi, s hogy csupán a hirlap-íróknak rossz vércsinálásra számító kohlománya vala, hogy az ilyen eset gondolkozóvá teszi az embereket, és meggon- dolják, mielőtt újra haragba jönnének, hogy vajjon nem kohlománya-e ismét, a miről a dominus ír, nem csupán a kedélyek ingerlésére van-e kitalálva? Ámde, hogy arra rá jöjjön, mi volt igaz az előbbi dolgokból, mi nem? hogy be legyen bizonyítva előtte, mennyire valótlannak ama állítások, melyek ebben a lapban ekkor és ekkor megjelentek? ahöz szükséges volna, hogy kormánypap is olvasson, a mit azonban nem tesz; nem veszt magának fáradságot, sőt igen sok esetben azért nem veszt, mert fél, hogy eltalálna tántorodni, és nem maradna meg az igaz hit azon templomában, melyet számára a hazugságok építettek.

Igy van aztán némi igaz a annak az ellenzéki lapnak, mely a kormány népszerűtlenségével kérkedik, mert kormány és nemzet szemben áll egymással, a nélkül, hogy tudná, miért áll szemben egymással? A kormány csodálkozik, hogy legjobb igyekezetének dacára sem képes oly elismerésre találni, a milyen megilletné, és a nemzet csodálkozik: hogy tarthatja fel magát kormány ennyi ideig, melyben nincsen semmi jó igyekezet.

A corpus delicti pedig, az ellenzéki sajtó, ott van és vigyorgó; szítja az elégedetlenséget tovább, terjeszti a valótlanságot tovább, mert ha volna is egynémelyikben néha egy kis lelkiismeret, és megakarná mondani az igazat? hát a má

A KELET TÁRCZAJA.

ÉRINTKEZÉS

A

NEM EMBEREKKEL.

Satyricó — humoristius irka-firka.

Írta:

GABÁNYI.

VI.

Erintkezés a tintát és papirost fogyasztó nem emberekkel. A z írók.

(Folytatás.)

Ha pedig semmi képen sem kerülheted ki a surlódást velük, akkor kettőt tanácsolhatok neked.

Pro primo: Vedd vissza őket ugyanazon fegyverrel, melylyel ők téged megtámadtak, azaz: légy te is kritikus és kritizáld a legszigorubbán az ő kritikájakat. Bizonyítsd be a világ előtt okosan az ő ostobaságukat, s a hol csak alkalom mutatkozik tedd őket nevetségessékké!

Pro secundo: Haladj utadon és ne tartóztasd fel magadat általuk. Ne is vedd őket figyelembe. Egy ostoba és maliciozus kritikust semmi sem gyilkol jobban, mintha látja, hogy véleményére semmit sem adunk. Egy ideig még tombol, aztán belefáradva abba hagyja, mint kувasz a hold megugatását.

Vannak műveiket felolvasó írók. Ezek a legunalmasabbak. Megfognak téged az utcán, társa-

sik, hogy előfizetőit elszedje, rögtön kapna az alkalmon, s rögtön igyekeznek azt olyan színben feltüntetni, mely a kormány által meg van vásárolva. Tehát eo ipso, et professione valótlanságot kell az ellenzéki lapnak terjeszteti, különben nem élhet meg.

Es itt áll most egy ország, a melyik nem tudja hányadán van, az az hogy tudni véli, de épen ez a hiba, mert úgy tudja a mint nincs; valótlanságok után alkotott magának meggyőződést, ingerült és elégedetlen a helyzet ellen, mely szerint sokkal jobb lehetne, ha a kormány nem volna rossz; és miután az ellenzéki lapoknak nem kell bizonyítani, csak állítani: tehát képzelnék maguknak egy nem létező boldogságot, és azt leírják, vágyat korbácsolva a közönségben: lehetetlen ségek után!

Itt áll egy nemzet elégedetlenül és képzelve, mert az ellenzéki sajtónak egy elégedetlen nemzetre van szüksége, a mely ne tudja: hogy Európában jelenleg egy nemzetnek sincs jobb kormánya, mint a mienk, s hogy a gátak seholsincsnek kolbászából fonva.

Ezért állítom az ellenzéki sajtót értetlennek és meggondolatlannak, mert érett ésszel és megfontolva, nem lehetne egy nemzet jóhiszeműségéből ily speculativ játékot űzni, ha még annyi lenne is a prenumerans.

Es mit tesz az ellenzéki sajtó ezen működésével szemben Tisz a Kálmán?

Semmit! Hagyja magára a közönséget, a becsületes emberek azon hitével élve: hogy majd megtudja egy szer az igazat.

Inséggel hagyja küzdeni a kormánypárti lapokat, melyek nem levének tetszőtősek, nem igen kap rajtuk a sensatiós cikkek olvasásához szokott közönség, s e szerint ellenzéki lapok olvasatnak mindenfelé, a mi annyit jelent: hogy elferdített dolgok és valótlanságok, miszerint a közönségnek nem áll módjában, hogy a kormány tettei felett részrehajlatlan ítéletet mondjon, mert a kormány tetteit nem ismeri.

Helyesen cselekszik-e tehát Tisz a Kálmán, hogy a közéletlenség terjesztését így behúnyt szemekkel nézi, avagy nem? E kérdés felett itélni, nem érezzük magunkat hivatottaknak. Lehet, hogy helyesen cselekszik, lehet, hogy nem, de annyi igaz, miként tőle, akaratától függ, hogy ezen nagy hangu ellen-

ságban, korecsmában; kiragadnak az ágyból, elhúrezolnak menyasszonyodtól, az ebédlő asztaltól, a kávéházból, még halálos ágyadból is kiczitálnak, hogy felolvassák neked műveiket.

Verset írnak, de nem akad szerkesztő, ki azt jónak találná s kiadná, mit művelnek? . . . felolvassák neked.

Írnak tragédiát, de semmiféle kóbor színtársulat sem akarja előadni, . . . megfognak és te kénytelen vagy végig hallgatni mind a tízenkét felvonást, s azalatt nem szabad ásitnod, sem elaludnod.

Aztán kiállván e borzasztó torturát, véleményedért kérdik munkájuk felől. Ilyenkor kérlek dicséred és magaslatod műveiknek minden betűjét, különben ostobának, irigynek, vagy gonosz lelkűnek léssz általuk kikéltve, s azt hiszik felőled, hogy te vagy a legnagyobb ellenségük.

A fiók számára írók.

Az ezen osztályba tartozó író nem emberek csak annyiban különböznek a műveiket felolvasóktól, hogy nem olvasák fel műveiket. E helyett azonban ütonüfélen panaszkodnak a világ gonoszsága, műveletlensége és ostobasága felett.

Az ő szemükben minden nevezetes író az ő halálos ellenségük, kik irigysége miatt ők felszínre nem vergődhetnek. Magukat lángésznek tartva, koncz számra írálának össze mindenféle zöldséget, s azt rendesen ötször-hatszor lemásolva és tisztázva, diszkötésben saját — arany betűkkel rá nyomtatott — nevükkel disztive elteszik szekrényük legtitkosabb zugába, azon vigasztalással, hogy haláluk után majd rá akadnak a nagyszerű s korszakot alkotó műre, s akkor

zéki lapok egy részét az árnyék-világból kitérülje.

Indíttasson még egyszer akkora lapot, mint az „Egyetértés” és adassa tíz forintért, hát egy év múlva kormánypárti lapot olvas Magyarországnak háromnegyed része; avagy emelje a mostani kormánypapokat oda, hogy többet és jobbat adhassanak, mint az ellenzéki lapok, tehát idején az előfizetők nagy része, lévén most az ellenzéki lapoknak kormánypárti előfizetője elég. Ámde Tisz a, „a hatalomhoz görcsösen ragaszkodó” Tisz a ezt nem teszi, hanem a becsületes emberek azon öntudatos közmondásával él: Majd rá jön az ország a valóság megtudására magától is, és csak az, a tapasztalás által nyert bizonyíték ér leg-többet. Lehet beszélni pro és contra; lá-rifáriszkodni, hirdetni a roszt és tagadni a jót, a lassan, de biztosan beérkező tények argumentatiója dönt előbb-utóbb.

Ezt tartja Tisz a Kálmán; és mert ezt tartja, szomorú sors várakozik arra a kormánynra, mely utána következik. Az lesz a kijózanodás ideje, akkor fogja megtudni az ország: hogy Tisz a ki volt? Szabadelvíű, igazságos, takarékos, tisztakező ember, a milyen nem minden borkorban találkozunk.

Minisztertanács. A miniszterelnök elnökele alatt tegnap délben tartott minisztertanács. ban a pénzügyminiszter által előterjesztett jövő évi költségvetés tárgyalatott. A tárgyalás befejezte után — mint az Ung. Post írja — a költségvetés jóváhagyás végett ő Felsége elé terjesztetik, a mi e napokban meg fog történni, és így a költségvetést a pénzügyminiszter valószínűleg okt. 2-án a képviselőház elé terjesztheti. Kizárólag a költségvetéssel foglalkozván a minisztertanács, Tisz a Lajos kir. biztos nem vehetett és nem is vett részt benne, mint azt egy nyomatu lap nyomán írták

Az országgyűlési szabadelvűt párt tegnapelőtti értekezletén Tisz a Kálmán miniszterelnök a képviselőház teendői sorrendjére nézve a következő programot terjesztette elő:

A kedden tartandó ülésben megválasztattak: az előbők, jegyzők és háznapgy, és a kilencz osztály kisorsolása megy végbe. Egerszörmind indítványt tesz az iránt, hogy a ház állandó bizottságai a esztendőki ülésre hasznassanak, ugyanakkor választatván meg a közigazgatási, közgazdasági, alapítványi és muzeumi bizottságok, a közbécsi szerdán az osztályok fogának megalakulni.

A delegacionak választása szombaton fogna

megadja nekik a világ és a mit megtagadott tőlük a míg éltek.

Az ilyenek különben hasznos polgárai az államnak, a mennyiben szörnyű sok papirost és tentát fogyasztanak, azonfelül előmozdítják a kéz iparát — munkát adván a könyvkötőknek, s holtuk után csomagoló papirost a fűszerkereskedőknek és sajtárosoknak.

Végül megemlékezhetünk még a satyrikus írókról.

Ezek a turkáló állatok fajához tartoznak, miután szüntelenül keresnek kutatnak és feltunnek minden szemetet.

Eletük legnagyobb része abban áll, hogy az emberek gyöngéjét keresik, s ott támadják meg őket, a hol legsebezhetőbbek.

Tanácsos őrizkedni tőlük! Hasonlitanak a skorpióhoz, és a darázshoz, mert fullánkjuk mérges és szemük éles sicut figura docet (?)

VII.

Művészek.

Két-Nyuloteza 19-ik számú ház kapuján, következők felírás volt olvasható: „Ezen házba egy hónapi szoba ki lehet venni, elől; tudakozni lehet hátul.”

Egy darab fehér csirizelt papirosról, újnyi vastag betűkkel ki írva ragyog le a világra szóló hirdetemény a járó kelőkre. Szerzője alkalmasint saját újját márgottatta tentába s ugy adott lételt ez ékes házmeisteri műfemeknek.

Ákármin legyen is azonban a dollog egy hórihorgas uri ember, ki a hirdeteményt nagy nehezen elolvasta, őriási lépésekkel halad a „hátul felé, hogy a kiadó szoba után tudakozódjék.

végbe menni azon esetben is, ha a királyi leirat addig nem érkeznék is meg, minthogy a bizottság választását a törvény rendeli.

A további teendőkre nézve előadja a miniszterelnök, hogy a jövő évi költségvetés szombaton, legkésőbbén hétfőn a ház elé terjesztetvén, azon utasítással tétessék át a pénzügyi bizottsághoz, hogy tárgyalásával november első napjaiban elkészüljön. A bizottság jelentése a házhoz beadatván, míg a tagjai azt tanulmányozzák, azalatt tárgyalná a ház a horvát-szlavon országokkal kötött egyezményt.

A miniszterelnök ezen előterjesztése helyesléssel fogadtatván, az értekezlet a kijelölő bizottság kijelölése nyomán ujabbán kijelölte a ház két volt alelnökét, a háznapgyot és a volt jegyzőket. Az elhunyt Márkus István helyére Horváth Gyulát jelölvén ki. A hatodik jegyzőhely ezuttal az egyesült ellenzék számára tartatott fen.

Ezután a bizottságok tagjai jelöltettek ki. Változatlanul hagytattak: a gazdasági, könyvtári, számvizsgáló és zárszámadási bizottságok; a véderő bizottság tagjainak kijelölése ezuttal függőben hagyatott.

Perényi bárónak az utóbbi értekezleten a párt erősebb szervezésére tett indítványára a miniszterelnök kijelenti, hogy az indítványt helyesli s nézete szerint e fontos kérdés megfontolás és a módozatok megállapítása végett egy szűkebb bizottságnak lenne kiadandó.

E kijelentés helyesléssel fogadtatván, a miniszterelnök előadta azon válasz tartalmát, melyet Miklós Istvánnak a következők ülésen az osztályok kisorsolása előtt adni szándékozik. Az értekezlet a választ helyeslőleg tudomásul vevén, véget ért.

KÜLFÖLD.

Szept. 27-én kelt táviratokban a külföldi igen borus helyzetből a következőket olvassuk: A montenegrói hadsereg főparancsnoka ma a fejedelem parancsára Raguzába érkezett, hogy Seymour tengernaggyal a montenegrói hadsereg és a hajóraj közötti kooperációt illető részek meghatározassanak. Az albánok ismételték a fenyegetést, mikép inkább földig lerombolják Dulcignot, mintsem átadják. A franciaia tengernagy a dulcignói vizekben tett kémszerméle utazásáról visszatért.

Lafont tengernagy a franciaia kormánytól, mely fentartotta magának a külön utasítások adásának jogát, utasítottat, hogy Dulcigno bombázásában ne vegyen részt, mivel a tényleges beavatkozásra a parlament nem adott engedélyt. A nemzetközi flotta szerdán Dulcignó elé megy, hogy szükség esetén beavatkozzék. A 3 napi halasztás csak Montenegro kértére adatott meg, miután Petrovics montenegrói tábornok attól tart,

Ezen uri ember arca kiaszott, szakála s bajusza fekete volna, ha nem nyírná le gazdája olólóval, (mert így olcsóbb.) Ruhája divatból rég kiment és szinehagyott. Kalapja bizonytalan alakú. Czipője félre taposott csinákli, mely hajdan „lagezipő” nevet viselt.

Képzeliünk még mindekhez, borzas hajat, egy por ellen való kék szemívetet, mely hosszú sovány orra van biggyesztve; sárga nyakkendő és egy pár ártatlan tisztaságot vesztett galambszin keztyűt, s előttünk áll azon valaki, ki hátul csakugyan rá akadt a házmeister névet viselő, szélbéli nagy terjedelmet elfoglaló hon hölgyre.

— Wem zuhen ih bite? — Kérdé orrába oltott németül a házmasterné!

— Micsoda? — szól megdöbbenéssel az ismeretlen valaki — itt nem beszélnek magyarul?

— Oh pitte! dehogy nem! — Szólt bájos ajkait fillig mosolyra ingerelve a nőstény cerberus.

— Azt a kiadó szobát akarom kivenni!

— Tessik megnizni — pitt sen! — szól megindulva a házmasterné, azaz hogy megindult volna, ha ez idegen vizsgálja nem tartja.

— Fölösleges! nem nézem meg. Mi az ára?

— Tíz forintot!

— Micsoda? talán gombát ettek maguk, hogy egy udvari szobáért a Nyuloteza 10 forintot követelnek. Hisz ez valóságos rablás! — Annyit nem adok!

E szó „rablás” gonosz hatása volt, s azt eredményezte, hogy a házmasterné szellemus ura, férje és parancsolója,

Hirdetési díjak.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 2 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasenstein et Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések felvételi irodája Budapest Szervitator 3. sz.

Nyitási cikkek gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

hogy Dulcignóban ellene 8000 albánon kívül 7 ezer török katona is fog harcokolni, a montenegrói csapatoknak 12,000 főre való szaporítását indítványozta.

A nemzetközi hajóraj, Montenegro fejedelmének kérésére, szerdaig halasztotta el akciójának megkezdését. Nikicza fejedelem, ki Riza pasánál, az általa esetleg követendő eljárás felől kérdést tett, a választ kapta, hogy miután Konstantinápolyból utasításokat nem kapott, kénytelen lesz a montenegróiak előnyomulásának fegyveres erővel ellent állni.

Seymour altengernagy teljesítette a montenegrói fejedelem elhalasztási kérését, miután a megváltozott viszonyok szükségessé teszik, hogy Montenegro részéről új intézkedések történjenek, főleg, hogy a montenegrói hadsereg jelentékenyen megerősíttessék. Montenegro fejedelme a viszonyok ezen újabb alakulását tudatni fogja a nagyhatalmakkal.

Azt lehet mondani, hogy a koczka elvan velve. A nemzetközi hajóhad főparancsnoka megakasztotta a tárgyalásokat a török katonai parancsnokkal, a szultán pedig kijelentette a nagyköveti testület képviselőjének, Hatzfeld gróf német nagykövetnek, hogy „immár szabad folyást enged az eseményeknek, terhelje a felelősség Európát.”

Országgyűlés.

Budapest, szeptember 28.

A képviselőház mai ülésén az alakulás némi teendőin esett tul. Először is az alelnököket választotta meg. Első alelnök báró Kemény János, második alelnök (nőgráfi) Szontagh Pál lett jelentékeny többséggel. Az első alelnökre 159, a második alelnökre 164 szavazat esett, ellenzéki jelöltek 25—30 szónál nem vitték föl-lebb; jelölt is csak a szélsőbali részen volt, az egyesült ellenzék tíres lappal szavazott.

A jegyzők s a háznapgy megválasztása következett ezután. Ezek eredménye a szabadelvűt párt által megállapított listának nagy többséggel elfogadása volt. Az ujonnan választott tisztikar köszönetét a ház előtt Szontagh Pál tol-másolta.

A napirend után Tisz a Kálmán következőleg választott Miklós István interpellációjára a zsidókérdésben.

Tisz a Kálmán miniszterelnök: T. ház! (Halljuk! Halljuk!) A mult szombati ülésen, tehát még a háznak jóformán megalakulása előtt, — mert hiszen a tisztviselők megválasztásáig igazság szerint a ház megalakulva nincs, — már egy interpelláció intézetett hozzámm Miklós István-képviselő ur által, melyet bátor lesznek fel-

egész házmeisteri tekintélyével megjelen-vén a küszöbön így kiáltott fel:

— Mit rablás? vass rablás? szub-sigtynen mingyar sertegetnyi! Hát ver zind szí? Micsoda ember maga?

Erre az idegen látszott szörnyű haragra lobbanni, s a házmeisteri méltóságot egy egész skálával meghaladó tekintélyvel veté oda:

— En nem vagyok ember! En N. Kálmán színművész vagyok, érti?

— Színész? — kiáltott fel most egyszerre a házmaster ur és bájos hitvese, s míg amaz szó nélkül fordult be szobájába az utóbbi teljes indignációval jelenti ki, hogy:

— Színisznek nem adunk ki vonungot. Az mind rendetlen, gemain, unfersent, koldus nipsig! Nem szeretunk a „Kinsztler” nipsiget; tanulja becsületes mestersig, akkor lesz vonung, adig nincs!

S a függöny legördült!

(Folyt. köv.)

A tanagrai fazekas.

— H. Gréville-né elbeszélése. —

Még nem érintette a napsugár az égboltozat kékjét, alig tetszett fel a hajnal, ez a piruló lány, midőn Sárdid fazekas halkán kinyitá háza ajtaját. A tágas utcában még minden csendes volt, csupán a szomszédos téren a csörgőket csevegett a néma kőfalakkal. A fiatal ember megcsóvalta fejét és visszatért: titrelmetlensége korán fölbeszerte.

Az álom egész éjjel kerítte szeméit; a helyett, hogy nyugvóra térne még, lépteit udvara felé irányzta, s feszült aroczal tilt le egy köpad egyik szegletére, a fazekasság felett tanakodva.

olvasni. (Szónok olvassa Miklós István interpellációját.)

T. ház! Mindenekelőtt két megjegyzést kívánok tenni. Az egyik megjegyzésem az, hogy nem tudom, minő indok bírhatna bárkit arra a nézetre, hogy az Istóczy képviselő ur által az itt előadottak szerint követett irányzattal akár a szabadelvű párt, akár a kormány azonosította volna.

Ugy a szabadelvű párti sajtónak, mint magának a kormánynak és a kormánypártnak magatartása minden ily feltevés ellen a legkétszegtelenebb bizonyítékot nyújtja.

A másik, a mit megkívánok jegyezni az, hogy mindenütt szabad országban és így nálunk is igen sok mozgalom inditattik meg egyesek által, a mely a kormánynak helyeslésével nem találkozók.

De ép úgy nálunk, mint más szabad országban nincs mód arra, és talán veszedelmes lesz, ha valamikor mód lesz, sok irányzatra nézve, hogy a kormány már eleve meggátolhasson valamely mozgalmat; — mert ez egy oly nem a praeventív intézkedéseknek, a melyeknek fogva, ha ez egyszer érvényre emelkednék, a kormány minden, nézete szerint helytelen mozgalmat, ha az a törvények korlátai közt mozog is, megakadályozhatna. (Ugy van!)

Hogy ez a t. képviselő urnak tetszenék-e, nem kérdelem, mert nem bízom, de ha követeli a kormány részéről — és követelheti — a törvények korlátai közt maradó más oly mozgalmnak előre meg nem akadályozását, mely a kormány nézete szerint helytelen, akkor nem szabad követelnie egy oly mozgalomnak eleve meggátolását, mely az ő nézete szerint is helytelen és a kormány nézete szerint is az, mert a mint az nem ad jogot arra, ha a kormány nézete szerint valamely mozgalom nem helyes, ép úgy nem adhat okot valamely mozgalommal szemben, arra az, hogy az a képviselő ur nézete szerint nem helyes. (Ugy van! Nagyon helyes.)

Különböen a mi magát a képviselő ur kérdését illeti, a kormány elebe a szövetséghez alapszabálytervezete a mai napig terjesztve nincsen, és így a kormány nem lehetett azon helyzetben, hogy azt megerősítse, vagyis a mi fennálló gyakorlatunk szerint az illető záradékkal ellátva, vagy ezen ellátást megtagadja.

Egyébiránt engedje meg a t. ház, hogyha bár ezzel megadtam magának a kérdésnek lényegére nézve a feleletet, megmondjam még azt is, hogy alapszabályok meg nem erősítésének indoka az nem lehet, hogy a czél a kormány nézete szerint helyes vagy helytelen.

Indoka lehet és kell, hogy legyen az, ha valamely oly egyesület szándékoztatik létesíteni, a melynek egyesens szavakban megmondott, vagy az egész szerkezetből kivehető czélja ellenségeskedést támasztani az ország különböző osztályai, nemzetiségi vagy hitfelekezeti közt, vagy ha valamely egyesület czélja a törvénnyel és alkotmánnyal ellenkezik. Ily esetben, — bár kitől, bármely ezim alatt jöjjön alapszabálytervezet a kormányhoz — biztosíthatom a képviselő urat, hogy ez a kormány-záradékkal ellátni nem fog. (Helyeslés.)

Ha valaki megindít valamely mozgalmat: még az elméleti téren marad és a sajtóban vitatattik, ott van ellene ugyancsak a fegyvere;

Lelkében háborogva, szórakozottan nézte cserépedényeit, vizsgálva rajtuk mind az arányt, mind a fogatkozást.

Hosszu nyakú s karsú dereku korszók finom borok számára; talak, széles száju poharak egyszerű és választékos alakzatban valának azok; s jöllehet léte eladásra voltak szánva, a fazekas mégis szerette, mert a formázó kerekén önmaga dolgozta ki, s a mint a szép forma fejében megfogamzott, ujjhegyeivel önmaga módolta ki akként, hogy azok egyszerre nyerjenek meg szemelkezet.

Sármid megismogatta időnként legszebb agyag-korszóit, melyeket a tűz az égetés közben minden repedéstől megkímélt; nyakaikba dugogatta ujjait, tenyerére borította széles széjaikkal, s arca mindannyiszor szelíd boldogságot fejezett ki, a művész megelégedettségét műve felett. A fazekas mesterség művészet volt még akkor, s azt, a ki ügyesen tudta pörgetni kerekét — ugyancsak megbecsülték polgártársai.

Halk solajjal kelt fel ültéből s udvarának leghtűsebb részében egy felfordított kádat fel emelvén, óvatosan vont alá ki egy agyagkészítményt, melyet kegyelettel nézegetett.

Néhány hüvelyknyi szobrocska volt az, annyira hasonló az eleven arczhoz, hogy Sármid maga kétkedett annak mivoltában.

— Én, én csináltam volna ezt? — kérdezte magától, szorgosan nézve a szobrocska tiszta vonásait és arányos tagjait. — Én-e, a halandó, vagy talán, míg aludtam, valamelyik istennő végezte be munkámat.

Egy finom nő alakot ábrázolt az; könnyű ruhája nyakától fogva szép redőzetben omlott alá; feje kissé előre fordultan, egyik karja gyöngédn hajolt keblére, a másik tekintete elé, ajkán a szerénység mosolya villant meg; úgy tetszett, mintha szeméi olvasni szeretnének annak szemében, a ki belőlük tekintett... Az ifju művész sokáig tűnődött és ismét felsohajtott.

a törvényes korlátokba ütközik, ott van a sajtótörvény és az a szerinti eljárás. Ha a sajtó teréről átvitetik más tőrré: a mely perczen a törvényes korlátokat sérti, vagy ismétlem, izgat az ország valamely hitfelekezete, nemzetisége vagy osztálya ellen, ismét ott van a kormánynak törvényadta joga és kötelessége az ily izgalmakat részint megakadályozni, részint a büntető törvény erejével sújtani.

És legyen meggyőződve a képviselő ur, hogy minden ily izgalom irányában, mely ismételtven vagy a törvényt sérti, vagy az osztályok, nemzetiségek és hitfelekezetek közti gyűlölséget és surlódást idézi elő, a kormány kötelességét teljesíteni fogja. (Élénk tetszés.)

A ház a választ tudomásul veszi.

BELFÖLD.

UJABB ADAT A PETŐFI ELTÜNÉSÉRŐL.

(Vége.)

Nekem pedig nem levén módom a Veres-torony-kapun kimenekülni, a várossal mellet levő szűk sikátorba húzódtam nyugodt felé, a hol is épen ott, a hol a kasznáryától egy ut egyenest a város falára jő, melynek bal felén épen a kőház az utolsó, — itt a sikátor torkánál megszorulva találunk egy három fontos két lovas ágyut, legénység nélkül, benn a sikátorban pedig a szépszegei zászlóalját berekedve! Itt magam megvártam és utolsóknak maradtam, míg legényeim a nevezett ágyut keresztül szökődtek; de midőn már én is azt tenni akartam volna, pillantam meg Petőfit egy honvéd tiszttel az irt ut jobb felén levő sikátorból két pej lőtől vont pricska-szekéren kibujni, de egyszerűs mind két muszka uhlanust is, kik a lovak orrát pikájokkal megfűtve, ezek a szekér rudját eltűrték és hátrálva, 2 másodperc alatt szemem elől eltűntek!

És itt megjegyzem Lázár Ádám urnak azon mondatát, hogy: „ha csak egy honvéd láta volna is P. főnök veszedelmét, segítségére kellett volna hogy siessen“; de — fájdalom! — én se nem tehettem, se nem tétethettem; mert legényeim a görbe sikátorban már láthatáron kívül valának, én pedig ugyanazon pillanatban, a midőn a Petőfivel történetet láttam, 5 muszka uhlanus által voltam egyedül megtámadva, kik közül egy tartozatlanul fejemre vágott, ja másik a lovam nyakába egy tenyérnyi vágást tett, melyet így nem forgathatva, leszöktem róla és két pisztolyommal két uhlanust mellbe löve, azok elestek, a többiőt pedig, kikkel egy kevés ideig karddal harcozok, úgy menekültem meg, hogy egy hátramaradt legényem látva helyzetem, rájuk lött és elfűdni kezdte, kik is azzal tovább haladtak, bizonyára megpillantván a sikátorban levő tömeg honvédet is, s hogy ezen eset velem így történt, igazolhatja. — ha él — egy Donát Anna nevű kisasszony, ki, midőn engem, mint foglyot Szebenben, meglátott, „ördögnek“ nevezett, mondván: hogy más-kép nem is lehet, hogy mi módon menekülhettem meg az uhlanusoktól? mert ő úgy monda: az uhlanusoktól lett körülvetésemre mindjárt elájult. — És most ad Rationem:

Petőfi századosi rangba levén, igaz, századosi köntöst is viselt; de ő egy legényet se vezényelvén, nem volt kényszerülve oszarendbe állani, s így, mivel ő csakis a csata kimenetel-

A hölgy, kit a szobrocska ábrázolt, egyetlen mosolyra sem méltatta őt.

Gondos tapintattal még egy tört hajtást nyomott a redőzetbe s a fején megcsinálta a választékot, mely a gazdag fűrtöket kétfelé simítva, szalaggal kösse le. S ezzel a szobrocska készen volt annyira, hogy száradni kitegye s azután majd az égető kemenczébe.

Hanem az idő is siettetete; a felkelt nap háta mögött már aranyozta a kőfalak ormát; bement a szobába, a hol halt, s ott egy polczról az előbbieze csaknem egészen hasonló szobrocskát vett le, nem épen oly formást, de a mely már ki volt égetve, színezve ajkán, szemén. Ez volt legkedvesebb készítménye, mert ezen tette az első próbát.

— Nehezemre esik — szólt hozzá — tőled megvalónom, a ki védő muzsa gyanánt oly régóta örökösül vánkosom felett, de esküszöm rá, Khrysis ma megtudja, hogy szeretem.

Kivette magával az udvarra a szobrocskát, a másik mellé tette, s egy perczig a művész fontolgatásával hasonlította össze őket. Majd, kapuját nyitva hagyván, eltávozott hazulról s betért a szomszédos keskeny utcán, mely a mező felé lejtett.

Nem sokára megállt egy szerény külsejű házikó előtt, melynek kapuján beakart nyitni; a kilincs engedett kezének, és ő belépett a kis porondos udvarra. A könnyű zörrenésre egy öreg asszony fordult a kapu felé, ki egy márványpadkán virágválogatással foglalkozott.

— Mit kívánsz Sármid? szóla, a mint megismerte az ifiut.

— A virágfontatért jöttem, a mit a tegnap leányodnál rendeltem meg — felelé.

— Ott a kertben van, virágokat s egyéb illatos plántákat szed; te fáradsz látszólag kedvesem pedig a nap még alig kelt fel!

Sármid felelet nélkül fordult el s egyet kötött lépett a kavicsos udvaron. Ez, szinte észrevét-

lét figyelte, bizonyára oly állást foglalt el, mint okos ember, a honnan ő a legtöbbet szemlélhessen a nélkül, hogy éppen az ellenfél őt láthatná s így feltehető, hogy a csata fordultával, mely este felé történt, ő se maradt tétlen, az ellent magára várni, hanem odább állani; mely pedig az ott levő erdők borítéka alatt könnyen megtörténhetett, annál is inkább, mivel akkor a győztes ellenfél is nem az egyes embert, hanem inkább a tömeget igyekezett üldözni, és ennek katonailag így is kellett történni, egyes ember pedig, hogy bármily erdős helyen kényszerítve ne menekülhessen, azt képtelenség elhinni! miért nagy bátorság bárkitől azt állítani, hogy Petőfinék a segesvári csata alkalmával kellett elesni! hisz akkor, a ki azt állítja, mint a csapatól külön lézengő, annak is el kellett volna esnie. Hogy pedig Petőfi az üldözött honvédek után Maros-Vásárhely felé nem ment, azt igen okosan tette; mert hisz a költészet mellett katona is volt, ki igen jól tudta, hogy erre az ellenség mindenütt utját állja; de tudta azt is, hogy Szász-Régen felől egy nagy muszka tábor nyomul M.-Vásárhelyre, s így Bornek akar, nem akar, Szeben felé kell, hogy vonuljon; miért is ésszerűleg tette, hogy erre a rövidebb utat! Medgyes felé választotta. Hogy miféle ambages viarum jutott Petőfi Szebenbe, azt nem tudom, s úgy azt se, hogy a felfejtett esete után hova lett! mert később a folytonos hátrálásunknál se az irt eset után többé őt nem láttam, se hírét nem hallottam; miért is én szentül hiszem: hogy Petőfi Sándor a fenn felfejtett alkalmokról — megöletett! és neki tetemét, a többi ott Szebenben elesett honvédekével együtt, ma is a szebeni föld hantja takarja! és én, bárhol is emelje fel a buzgó hazafi kegyelet nagy Petőfink síremlékét, mégis meggyőződésem szerint, mindenkor a Szebennél elesett honvédek hantjára gondolok! s kötelességemnek tartom ezen igénytelen, bárki ellenében indokolható igaz meggyőződésem szerinti nyilatkozatomat a hazafiak tudomására hozni.

Melyek után maradván a tkts. Szerkesztő urnak tisztelője

Csik-Szt.-Imre, 1880. szept. 25 én.

Székelylek,
vált honvéd-százados.

Torda, 1880. szept. 28.

Torda-Aranyosmegye folyó évi szept. 27-n tartotta meg rendes őszi közgyűlést.

Ez alkotmányosságunk fenmaradott focusa szép számmal gyűjtötte össze a közgyűlési tagokat, kiknek nagy része — főleg tekintve a távolabb lakókat — a közügyek iránti meleg érdeklődésének, magánügyei mellőzéseével, áldozatot hoz, főleg mostan a mezőgazdaság terén felhalmozódott teendőik idején.

A közgyűlés megkezdése előtt alispán Veres Dénes indítványára Moldován Gergely kir. tanfelügyelőnek elnöksége alatt megyénk főispánjak a gyűlésben meghívására bizottság lett kiküldve. Megjelenésével a gyűlés megnyitván, kihirdetett az 1880. évi VI., XV., XVII., XVIII., XIX., XX., XXI., XXIII., XXVII. XXX —XL-ig, XLII—LI-ig az országgyűlésen hozott törvények; továbbá az 1874-ik évi XXXIII. törvények; 20-ik §-a értelmében a központi választmány ujonnan levén megválasztandó, valamint közigazgatási bizottsági tag Gál Miklós halála folytán turesedésben levő hely szintén vá-

lenhajlással, egy nagy kertbe nyílt, mely az Ázóposzig terjedt; a kis patak lágyan licsolta a borostyán-lombos partot, vízi virágok ringatóztak a halkon síklo habok között. A tavaszi reggel üdösége hasonlíthatnak pompával vonta be a rózsabokrokat, a liliomokat, a korai nefejejtseket. Egy körbe nőtt fa csoport árnyában, a kert végén az ifjú észrevette Éloi nyulánk alakját. Összefogott kőtenye tele volt mindenféle illatos virággal; a harmatos rózsák megnedvesíték ruhájá fodorait, melyek hullámzókat gümölyl tagjain; időnkint felnyújtotta fehérlo karjait, hogy egy-egy felnyúló bokrotát elérhessen: az ifju ember csodálta, mozdulatainak bájos könnyűségét.

— Éloi! — kiálta érezes hangon.

Halk viszláng zsonglott a borostyánok között; a lányka megfordult, intett fejével s a ház felé közelegett. Itt ott megállva viuló hajításokat tépdessett. miközben a szelő meg-meglebbenté nedves ültözetét.

Megállt az ifju közelében.

— Ugy-e bár, megvárakoztattalak — szóla szolidon. Bocáss meg nekem: még jó hajnalban felkeltem, négy órára a rózsaságyakhoz mentem, hanem rosszul számítottam, a virágfontat igen kurta volt: lásd vissza kellett mennem egész az Azópász partjára.

Engesztelőken hangjával, gyengéd tekintetével elnézését látszott kérni.

Az ifju ember úgybe sem vette s viszonáz:

— Siess már, — az utca mindjárt tele járó-kelekkel, aztán késő.

— Annak a leánynak ugy-e a ki be szerelmes vagy? — kérdé az öreg hamiskán.

Francozából: Balássy Dénes.
(Folyt. köv.)

lasztás utján levén betöltendő, e végett a szavazatok beszedésére, a törvénynek megfelelőleg, bizottságok küldettek ki.

Az ujonnan megalakult központi választmány tagjai lettek: gróf Bethlen Géza, Ozige-reán János, Szigethi Sándor, Wolff Gábor, Tar-soly Gábor, Mészáros István, Nádudvari László, Szentpáli Ignác, Toroczka Sándor, Zsakó János, Gaál Lajos, Puhl Ignác, Lengyel Ádám, Dulló János, Belényesi Zsigmond, Szőcs Péter, Moldva János, Ugron Sándor, Veress Károly, Bogdani Dániel, Moldován Gergely, Ivanehe Péter, Boér János, Tar-soly Kálmán, Felszegi Sámuel és Velies Ödön.

A közigazgatási bizottság tagjává mérnök Szentkirályi Géza választatott.

A felvinczi járásban turesedésben levő segédszolga-bírói állomás ifj. Magyar György által közfelkialtas úján tölteztet be.

Ezután napirendre kerülven az ezelőtt három évvel megválasztott megyei bizottsági tagok felerészben kisorsolása, azoknak f. évi november 10-én új választás utján betöltésére a tordai választó kerületben Szigethi Sándor, Veress Károly és Lengyel Ádám; a turi választó kerületben Bors Albert; az aljárjai v. k.-ben báró Kemény Ödön; a toroczkoí v. k.-ben Toroczka Sándor; a bágyoni v. k.-ben Csegezi Ferenc; a kövendi v. k.-ben Gaál Zsigmond; a felvinczi v. k.-ben Nádudvari László; a sz. mihályfalvi v. k.-ben Bajka Sándor; a mohácsi v. k.-ben Popp László; a székely-kocsárdi v. k.-ben Felszegi Sámuel; az egerbegyi v. k.-ben Szentpáli Ignác; a maros-ludasi v. k.-ben gr. Bethlen Géza lettek a választás megejtésére vezetőkként kiküldve.

A legtöbb adót fizető megyei bizottsági tagok névsora szintén megállapítván, a legmagasabb adóösszeg e tekintetben 1892 fnt 70 kr, s a legkevesebb 101 fnt 73 és fél kr. — tünik ki.

Az 1881-ik évi — megyei számvevőnk által kidolgozott terv szerint — előirányzott költségvetés elfogadtatván, kitűnik ebből, miszerint az államkincstár által fedendő szükséglet 37 ezer 670 fntot tesz, s így e megye legkevesebb állami dotációjába részesül; de mondhatni tisztviselői is — a munka arányát tekintve — legkevesebb évi fizetésben részesülnek, mi teljesen indokolja az állandó választmány közgyűlésileg is elfogadott azon javaslatát, miszerint szállás-bér ezimen a főjegyző, árvaszéki elnök, tiszti ügyész és pénztárnok részére 200—200 fnt, az aljegyzők, számvevő és m. orvos részére 150—150 fnt, a kezelő személyzet számára 50—50 fnt, a szolgabíráknak 200—200 fnt, az alispának utazási átalány ezimen 400 fnt évi fizetési többlet állapíttassék meg.

Hisszük, hogy ez e tekintetben a belügy-miniszterumhoz felterjesztett határozat- ez indokolt megtakarítási korszakban is meg fog erősíteni, mert tisztviselőinktől csak egy kívánhatunk teljesen odaadó munkásságot, ha az anyagi gondoktól lehetőleg mentesíteni igyekszünk, őket s nem kényszerítjük arra, hogy más nemű jövedelmi forrásokat is okvetlenül felfedezni törekedjenek. —

Távol legyen tőlünk, hogy ezt mostani megyei tisztviselőinkre értsük, kik így is elég odaadó munkásságot fejtenek ki, de csak meg-elhető javadalalmazás után mondhatjuk el, hogy minden megyei tisztviselőtől qualificatiót várunk.

Napi rendre került még továbbá a székely huszár családok részére lö bészerezési alapezimen belügyminiszter által kiutalt összegnek méltányosság szerinti osztóztása, hogy ez a kiküldött bizottságok által határozat szerint czélra vezetőleg fog megoldatni, biztosan remélhetjük. —

Ismételen a belügyminiszterium által a megyei árvaszéki szabályrendelet kiegészítését tárgyzó miniszteri rendelt tárgyalásánál megyei főjegyzőnk Rediger Belának azon indítványát fogadtatott el, miszerint az árvek vagyona ezenül ne privát pénzintézeteknél, hanem a bekeblzés utján biztosított pénzeket felmaradt összegek állampénztároknál helyheztesseken el, s a bizottsági tagok az így elhelyezett pénzekért a felelőség alól felmentessenek, és a belügyminiszterhez e tekintetben felirat szentesítés lett határozatilag kimondva.

Kolozsvár városának a hsdáti út kiépítését tárgyzó átirata elfogadtatván, pártolólág hozzájárulás ígértetett.

A maros-ludas-beszterezsei vasút létesítő bizottság átirata, egy a kassai iparkamarának az egy éves önkéntességi intézmény „kedvezményének a kereskedő és iparos segédkekre kiterjesztését tárgyzó felirata, valamint Somogy-megyének felirata a magyar állam eszméjének, vagyis azt képviselő jelvényeknek megsértőivel szemben a felségértéshez viszonyított büntetés-sel s fenyítés tárgyában, pártolólág elfogadtatván, az illetékes közegekhez feliratilag való hozzájárulás ment határozatba.

Felhermegyének azon átirata, melyben meggyénk népnevelési egyletek létesítésére hivatik fel, elvben elfogadtatván, e végett tervezet kidolgozására Moldován Gergely, Pálfi Károly és Szigethi Sándor személyükben bizottság küldött ki.

A megyei keblti ügyek közül nevezetesebb a Torda-Topánfalvi útvonal kijavítási költségei-

hez való hozzájárulásért az illetékes miniszter-hez határozatba ment felterjesztés stb.

Végül kihirdetett Torda városának fia, dr. Szentpéri Lajos orvostudori oklevele, s főispán ő méltósága által topánfalvi Balázs Antal tiszteletbeli állatorvosnak nevezetett ki.

r. l.

BIRTOKVISZONYAINK RENDEZÉSE.

Utastás.

az ország erdélyi részeiben, továbbá a volt Kraszna, Közép-Szolnok, Zarándmegyek és a volt Kővár-vidék területén a birtokrendezés, arányosítási és tagosítási ügyekben követendő eljárás-tárgyában. (2364 I. M. E. szám.)

IV. FEJZET.

Az előmunkálatok.

65. §.

A hitelesítő mérnök működésével egyide-jűleg az eljáró bíró a tényleges birtokállapotnak a telekkönyvvel lehető összhangzásba hozatalát eszközli. E végre a birtokívek felolvastatnak s a felmerülő birtokváltozások a következő főbb szempontok szerint inéztetnek el:

a) Ha az előmunkálatok folyama alatt történt és telekkönyvileg bekeblezett birtokváltozás igazoltatik, az az eljáró bíró által felvétetik.

b) Ha nyilvánosan hibás tel ekkönyvi helysziue és esete merül fel és a kiigazításba az erre jogosult érdekeltek beleegyeznek, a hiba kiigazítása iránt külön jegyzőkönyv véte-tik fel.

c) Ha a telekkönyvi tulajdonos beleegye-zésével oly birtokváltoztatás történt, mely még telekkönyvileg bekeblézve nincs, a felek közös kérésére külön jegyzőkönyv vétetik fel, mely a jogtlyeletről netalán hiányzó szerződést is helyet-tesitheti.

d) Ha valaki tényleges birtoklása alapján a birtoknak saját birtokívébe átvzetését kéri, de az átvzetésnek a telekkönyvi tulajdonos el-lene mond, ez esetben a kérdéses részlet a telekkönyvi tulajdonos birtokívében hagyandó és annak új birtokával együtt, de külön kijelölve hasitandó ki — s a tényleges birtokosnak ada-tik birtokába.

e) Ha a tényleges birtokos átrási igényé-nek a telekkönyvi tulajdonos nem mond ugyan ellen, de elhalálozás, távollét, kiskorúság vagy más akadályok miatt a birtokváltozás telekköny-vi bekeblezésére alkalmas beleegyezést azonnal beszerezni nem lehet, ez esetben a kérdéses részlet a telekkönyvi tulajdonos neve alatti birtokivben külön megjelölendő, s a tetleges birtokosnak új birtokával együtt, de külön kijelölve adandó ki.

Mindezen birtokváltozási ügyek a tárgyalási jegyzőkönyvbe röviden beiktattatnak, s annak nyomán az eljáró bíró a földkönyv végén bevezetett függelékben utastja a működő mér-nökt a különböző esetekhez képest arra, hogy a birtokváltoztatást az összehasonlítási okiratba mi módon vegye be.

Az ezen szakasz b) és c) pontjai esetében felvett külön jegyzőkönyvet az eljáró bíró a telekkönyvi hatósághoz átteszi. E jegyzőkönyvek a telekkönyvi kérvényeket pótolják, s a telekkönyvi hatóság által a telekkönyvi törvények és szabályok értelmébe a netalán szükséges pótlások megtétele mellett soron kívül elintézendők s az elintézésről az eljáró bíró is hivatalból értesítendő.

Az ezen szakasz értelmében felvett külön jegyzőkönyvek s azokban esetleg foglalt jog-ügyletek bélyeg- és illetékkötelesek; s azokba az illeték kiszabása czéljából szükséges érték-adatok is belefoglalandók.

66. §. (törv. 18. §.)

Az előmunkálatok folyama alatt sem az el-járó bíró határozatai és intézkedései ellen, sem mások eslekvényei, vagy mulasztásai folytán, külön perorvoslatnak, semmiségi panasznak, felbekeblzésnek vagy igazolásnak helye nincs.

Az előmunkálatok befejezés után az annak folyama által felmerült sére-mek orvoslása végett a telek előterjesztéssel elhetnek, mely a hitelesítés befejezése után legelőbb 15 nappal vagy az eljáró bírónál, vagy a királyi törvényszéknél írásban nyújtandó be. Ez előterjesztés felett a királyi törvényszék határoz, — mi ellen további külön perorvoslatnak helye nincs, a netaláni sére-mek az érdemleges ítélet elleni felbekeblzésben torjesztendő elő.

(Folyt. köv.)

LAPSZEMLE.

A „Hon“ a király utjának nagy politikai jelentőségéről beszél mi számában. Az általános hódolat, ujjongó örömrivalgásban, melyel a királyt mindenütt fogadták a tömeg általános lelkesedésében, mely politikai jelentőséget lát, — azt, hogy a király és a nemzet közötti őszháng napról-napra szilárdabb alapra fektettetik, s hogy a király bizalma a nemzetben s annak intézményeiben éppen oly mértékben növekszik, mint a nemzet ragaszkodása, lelkesedése ő iránta. Mikor ő felsége beszél a honvédséghez annak „fontos feladatáról“, mikor az újdíkieket „hűség és hazafias“ magatartásra buzdítja, mikor a görög papoknak a testvéries egyetértést köti szí-

vtkre, — s mikor utjában a legnagyobb lelkesedéssel fogadtatik minden felé, mindez — mondja — azt jelenti, hogy a pártok közötti különbséget nem képezheti egyrészt a loyaltás és másrészt az alkotmány erőszakos megváltoztatása. Épen ezért tartjuk viszhang hijával levő és alapnélküli tres izgatásnak, hányivetiségnek, némely éretlen politikásoknak az alkotmányforma megváltoztatására tett nyílt és leplezett célzásait; de épen ezért tartjuk föltétlenül szükségesnek, hogy a szélsőbal is nyíltan és határozottan szakítson a Kossuth-féle politikával, melyet nem követhet, mert abban a perczen loyaltás szülnék meg.

Az „Egyetértés” a képviselő házról s annak bizottságáról szól. A főrendiházról azt mondja „olyan a főrendiház mint a vasutvonalon az állomás, hol sem le nem száll, sem fel nem ül semmiféle utas, s hol le nem raknak fel nem raknak semmiféle terhet, de a hol a szokásnál fogva mégis meg kell állania a vonatnak, ha csak egy percze is.” Kárhoztatja, hogy a miniszter által a képviselőházhoz beadott törvényjavaslatok mindig valamely szakbizottságnak adatnak ki, melynek véleményét a ház meghallgatja s némely irányú változtatással el is fogadja. Hogy tehát annak a 448 képviselőnek — teljesen részletes és előzetes tanácskozásban, hol az indokokról tudomást vehetne — alig 5 százaléka vesz részt. A ház teljes ülésében — mondja — nem a szakembereknek van szava — ezeket unnák — hanem a pártvezetőknek.

A tárgyalásra — mondja — a bizottság van hivatta. Am ebből hiányzik a képviselők 95 százaléka. Hiányzik összesen vagy 420 képviselő minden bizottságból. De hát ez a roppant tömegű képviselő hol, mikor és miként ismerkedik meg a törvényjavaslat valódi indokával és valódi nehézségeivel? Schol, semmikor és semmiként. Igaz, hogy elmélet a bizottság ülésébe hallgatóni. De ez nem is divat, nem is lehető, erre még helyiség sincs alkalmas. Elmélet a miniszterhez is, aggályait s észrevételeit közölni, s a miniszter felvilágosításait megérteni. De ezt is csak pár ember teheti meg, nem négyszáz. Ennek a négyszáznak nem marad egyéb, mint neki fektüdni a kinyomatott törvényjavaslatnak, melyet a miniszter gyakran sehogys sem indokol, de ha ivekre megy is indokolása: az az indoklás soha sem teljes. S aztán annak a négyszáz törvényhozónak hátra van még az is, hogy könyvekből értesüljön a javaslat egyik-másik részletéről. Már pedig megverte isten azt a nemzetet, melynek bücssei könyvekből merítik csupán a törvényhozási bölcsességet.

A BEM-SZOBOR ÜGY.

Maros-Vásárhelyen az emberek titkolóznak; egy, az egész nemzetet érdeklő kegyeles dologban akarnak intézkedni, bezárkoznak néha — egy szobába és sugdosódnak.

Bem altábornagyról beszélnek; hogy ki volt a hős? mit végzett a szabadságharc alatt? mérlegelik tetteit. Egyik megpróbálja dicső csatáit előszámlálni, és kifogy — ujjaiából; tizig számlál — belefárad.

A másik fontos képpel ellentétbe állítja a mai politikai viszonyokat az 1848-ival, s úgy találja, hogy Bem egyáltalában semmi loyaltást nem tanusított a német iránt, ágyuzván épen úgy a sógort, mint a muszkát.

Hiába tiltakozik Bereczky Sándor urambátyánk, hogy hát ne bolondozzanak azok a jót urak ilyen formán egy országos ügyben; mert hát Bem-apó szelleme nem tűri, hogy az önyilvános és fényes tettei megörökítésében folytatott tárgyalások titkosak, hozzáférhetlenek legyenek.

Bereczky orsz. képviselő beszédére nem is hederítnek, foly tovább zárt szobában a tanácskozás: pamutot raknak a kuleslyukába, őrt állítanak a kürtő mellé.

A sok püssogás után a jelenlevők szavakat adják egymásnak, hogy a meghozott határozatok titokban fognak tartatni.

Engedelmet kérünk a szobor-bizottságtól, de nekünk az a véleményünk, hogy a leleplezés ügyében tanusított magatartása először: nevetséges, másodsor: jogtalan.

Mert az egész nemzetet érdeklő ügyben, melyben a közvéleményre kell támaszkodniok, határozniak, de rejtőzve: az intézkedéseket titokban tartják, a helyett, hogy az amugyis eltompult közérzűletre nyilvános gyűléssel hatnának, s megtennének mindent, mi az általános érdeklődés megtörlesztésére szükséges: titkoloznak, — s ez által mig egy felől koczkatájták a leplezési ünnepély sikerét, tulfelől a bizottság magatartásával nevétségessé teszik magukat.

De jogtalan a szobor-bizottság eljárása, mert az ünnepély megtartásának mikéntjéhez joga van bárkinek szólani, ez nem a Maros-Vásárhely de az egész ország ügye.

Nekünk ugy tetszik, hogy Maros-Vásárhelyen töres felfogásban élnek az intézők; kezdnek politizálni, a Bem-szoborban mumust látnak s lévén a lengyel altábornagy a történelem előtt szabadsághős: bizonyos magas körök iránt való tekintetből játszanai akarják a meghunyászkodott hazafiakat.

Erősen kérjük a marosvásárhelyi intézőket, ne politizáljanak; — ne adják — szomban 48-

czal — a meghunyászkodottat. — Nincsen erre szükség.

Bem a történelem már; a szoborállítás a nemzeti hála lerovása.

Hisz nem is volt nagyon régen, mikor Szilágyosomlyón — mint tudjuk b. Huszár Lajos elnöklete alatt — tartott értekezleten lett felvetve legelőször a Bem-szobor kérdés. Aztán Szilágyosomlyó e tárgyban átiratokat intézett a hason czélú honvéd-egyesületekhez. Országsszerte pártolásra talált az indítvány; Szilágyosomlyó kívánta, hogy ott állítsassék fel az emléké; az egész ügy pedig oldult Budapesten az országos honvéd gyűlésen, melyben Marosvásárhelyre határozatott a felállítás. — A marosszéki honvéd-egyesület képviselője (ha jól emléksztünk Borosnyai Pál orsz. képvis.) nagy szónoklatot tartott Marosvásárhely mellett, elmondván, hogy e várost Bem mennyire szerette, hogy szándékában volt, ha a szabadságharc sikeresen végződik, abban a városban telepedni le. Elmondta, nem: ígérte Marosvásárhely nevében, hogy a város költéségén Bem porai haza fognak szállíttatni — Marosvásárhelyre.

Ez ígéret oly nagy és szép vala, hogy az országos honvéd gyűlés egy akarattal a székelv fővárost jelölte ki a szoborfelállítás helyéül.

Nos akkor az emberek mertek és tudtak beszélni a Bem-szoborról, hát egy évized alatt annyira megcsappant a hős iránti köteles hála érzete? Hát a székelv fővárosban nem mernek nyílt ülést tartani, bujkálnak, sugdosódnak, a tanácskozik szavukat adják egymásnak, hogy mit se árulnak el?...

Mitől félnek, kitől reszketnek?...

Cz. J.

Vége köv.)

A „KELET” MAGANTÁVIRATA.

Feladatott Budapesten szept. 29. d. u. 1 ó. 20 p. Megérkezett Kolozsvárra szept. 29. d. u. 1 ó. 45 p.

A Dulcigno elleni hadműveleteket elhalasztották. Riza pasa a szultán parancsára részt vesz a Montenegró elleni akcióban. Montenegró egyelőre védelmi állásban marad s anyagi segílyt kért a flottától.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1880. szept. 29.

— A Hivatalos Lapból.

A magy. kir. igazságügyminiszter Török Dénes szelisteyi és Mihou Miklós szerdahelyi kir. járásbíróági inokokat kölcsönösen áthelyezte.

A magy. kir. pénzügyminiszter Dániel Lajos vargyasi birtokost és végzett gazdász, továbbá b. Huszár Ádám birtokost a kolozsvári kerületbe kataszteri pótbiztosokká nevezte ki.

A magy. kir. pénzügyminiszter Kratzer Emilt az erzsébetvárosi adófelügyelő mellé III. oszt. számtisztiztá nevezte ki.

Helyi hírek.

— Lapunk előfizetőit tisztelettel kérjük, hogy a következő évnegyedre előfizetéseiket idején megújítani szíveskedjenek.

— **Nemzeti színház.** Aalberg Ida kisasszonynak negyedik vendég fellépte tegnap volt. A ház zstúfolásig tele volt. A „Lowodi árva” került színpa. — A kisasszony Eyre Jane szerepében minden várakozást felülmúlt. Ábrázolása a leg őszhangzatosabb, teljesen művészi kivított volt. A közönség szakadatlan tetszés nyilatkoztatva halmozta el Aalberg kisasszonyt, s egyik felvonás után épen kilencszer bívta ki. — Gyenes László szerencsével alakította Rochester Jordot, az est sikerében ő is osztozik. T. Farkas Irma aszonys és Gerő Lina k. a. a. nem zavarták az előadás menetét mint T. o. l. a. i, ki-ről ez alkalommal csak annyit jegyzünk fel, hogy a közönség tegnap három ízben nevette ki ügyetlenségért. (—)

— **A jogászokat** segítő egyesület tegnap közgyűlésen elnöknek megválasztott Kimes Károly. —

— **A helyi katonazenekar,** mely a honvéd-hadgyakorlatok tartamára Marosvásárhelyre volt vezényelve, a napokban visszatér városunkba Kolozsvárra. — Marosvásárhelyt tegnap szept. 28-án a játékon nűgylet és székelv árvaláz pénzútra gyarapítására búcsu zenecestejt rendezett, mely a katona zenekarnak ezuttal utolsó fellépte volt e városban. A derék katonazenekar Marosvásárhelyt is köztetésében részesült s a mennyire sajnálják ott előjvetelüket, ép annyira örvendtük mi kolozsváriak ide való visszatértüknek.

— **Lapunk, mely kiváló** figyelemmel kíséri a hazai közgazdasági mozgalmakat, egy igen ürvendtes tényt jegyezhet fel. E tény az, hogy a „Magyar Polgár” belátván a hazai méhérszet sanyaru helyzetét, az ügy élére áll s köz-

vetíti a Párisba szállítandó mézet. E szívemelő tevékenységéről csak mai számából értesültünk. Eddig titkolta, pedig, mint az alább időzendő szavakból látszik, már rég podzi. Azt írja ma ugyanis, hogy a „Békésmegyei Híradóban a magyar méznek szállítása iránt Gündöcs Benedek apát által megindított eszmecsere széles körben érdeklődést keltett.” Aztán meglátó szerénységgel folytatja: „A mi jellemző: bizonyos czég egyenesen a d a t a n k czáfolatán kezd, s az abban foglalt üzleti ajánlat egyszerűségét igéri.” Aztán állásba teszi magát s felkiált mint egy közdelemre elszánt dalia: „Tóhát verseny!” Az ám! Majd megcsapvan ismét hősi kedve s szendén gyűgűgi: „Alább közöljük a „Pester Lloyd”-nak r á n k és az ügyre vonatkozó cikkét, melyre a felvilágosító magyarázatot párisi hazánkfia Szilányi urtól várjuk.” Itt közli a levelet s végül biztosít, hogy várja ő is a Szilányi választ Párisból, ki úgy látszik, a Polgár párisi bizománya. Várjuk mi is — s mig egyfelől nem győzzük dicsérni tisztelt kollogánk jó izlését a felett, hogy t. i. szereti a mézet, s elfog az örömet, hogy e jeles tijság egy ily jövedelmező és tisztességes vállalatra adta a fejét — másrészt ajánljuk a méztermelő közönség szíves figyelmébe a „Magyar Polgár” ez új vállalatát.

— **A kolozsvári angol** társalgó kör a nyári szünet után első rendes gyűlését a „Hungária” egyik ktlön termében é. hó 30-án este 7 órakor fogja megtartani, melyre a kör tagjait tisztelettel meghívja Kovács János, elnök.

— **Az egyetemi ifjuság** figyelmébe ajánljuk a Széchenyi-téren levő vívó-termet, hol test-edzésre igen kedvező alkalom nyílik; főkép október és november az alkalmas idő a vívás tanulásra s az egyetemi ifjuság a tanórákat a lehető legolcsóbban élvezheti; minden nap egy órai tanítás után havonként 1 frt. a tandíj.

A kolozsvári m. kir. tudomány-egyetem orvostanhallgató ifjusága ez idei társas estélyét Oct. 2-ikán a „Biasini szálló” éttermében fogja megtartani. Kezdeté 8 órakor a rendező bizottság.

— **Időjárás.** Kolozsvárt sept. 29-én reggel 7 óra 45 p. hőmérsék 10. R. légnymás 732.5. — Déli 12 ó. — hőmérsék 12.5. R. légnymás 733.

Hazai hírek

— **Esküvő.** Ifj. Ujvárosi Lajos, földbírtokos, tegnap, 28-án, tartotta esküvőjét a bájos Molnár Klára kisasszonnyal Mező-Bodonban.

— **A muzeumból.** Dr. Friedvalszky János, a nemzeti muzeumban a természetttáriak igazgató öre Bécsbe utazott a véget, hogy a cs. k. természetttárral csereviszonyt kössön. Nemzeti muzeumunknak ugyanis nagy mennyiségben vannak Khinából és Indiából származó, főképen Xantus expedíciójából került tárgyai, minők a bécsi intézetben nem igen vannak; nekünk viszont nagyon kevés gyűjteményünk van Braziliából, miből ismét a bécsieknek van nagy tárlatuk. Ezért Friedvalszky ur a nálunk nagyobb mennyiségben levő tárgyak átengedésével cserebe a braziliai tárgyak átengedését akarja Bécsben kieszközölni.

— **Szabadkán.** — mint a „Pesti Napló”-nak írják, — egy Kepes nevű szedelőt 16,000 frtos váltóhamisítás miatt befogtak. Ez egyén hat év előtt, mint a sárbogárdi járásban adóvégrehajtó a járással szomszéd Dunaföldváron is gyakran megfordult. Egyszer ismét befordulván Földvárra, egy az előszállási szőlőkben bírtokos urtól, koholt levéllel 240 frt szőlőváltásig összeget esalt ki. A kicsalt pénzen magát muzsikáltatván s a hamar akadt pajtasokat vendégelvén, ez eset a hatóság figyelmét reá vont, s megkérdezték a sárbogárdi szolgabíró: adóvégrehajtó-e még ottan az a Kepes? Válasz: egy hét óta el van becsátva. A fráteret letartoztatták, s ama csinjáért, hogy iskolai bizonyítványát meghamisítá, Szegszárdon két évi fogsággal lakolt. Kiszabadulása után játszótkota a bűnbánót, elhagyván zsidóságát, katholizált s Baján beállt Ferencz-rendi barátának. Itt egy évig jól viselte magát, bohizolegte magát a gardián bizalmába, de aztán meglopota s megszökött. Elfogták, Zomborban elítélték. Most a harmadik kalandját járja, a 16,000 frtos váltóhamisítást.

— **Idill Budapesten.** Nemrég esteli 11 órakor egy katonai orvosnövendék két barátjával hazatérőben lévén, őrmesterrel találkozta. Az orvosnövendék nem vette rögtön észre, hogy „sarzséval” van dolga és elmulasztotta a tisztelgést. Az őrmester mérgesen neki rohan és ráparancsol, hogy tisztelegjen, mely parancsra az orvosnövendék eleget tett. De az őrmester ur, hatalmának tudatában, ezzel még nem érte be, hanem követelte, hogy a másik előtte háromszor ellépve tisztelegjen. Az orvosnövendék barátai megelégték a dolgot és az egyik — Kiss nevű joghallgató — rászólt az őrmesterre, hogy „bátyám uram, elég volt ám.” Az őrmester azonban dühösen rántotta ki az ő fogpiszkálóját és azzal Kist úgy verte föbe, hogy arczát rögtön elöntötte a vér. A vitéz hadi ezután futásra vette a dolgot és meg sem állt addig, mig a ferencziek terén két vele szemközt jövő rendőr meg nem állította. Mikor lesz már vége a kardhordásnak?!

— **Ráth György alapítvány.** A képzőművészetek nagy tudomány pártolója Ráth György legfőbb itélőszéki tanácselnök 5000 forint ajándékozott magyar aranyjárdék kötvényeknek

a képzőművészeti társulatnak oly czélból, hogy évenként a tavaszi kiállításon a legszebb és abszolút becsú magyar festmény 300 forint jutalomban részesíttessék, mely díszokmány kíséretében adassék át a művésznek. Egyik évben történeti és életképek, a másikban tájkép, állatok vagy esendélt részesüljenek a kitüntetésben. A képzőművészeti társulat köszönetét Ipolyi püspök fogja a nagylelkű adományozónak átadni.

Vegyes hírek.

— **Majláth Kálmán** gr. öröksége. Beesltle megsértése miatt indított pert Majláth Kálmán gr. a bécsi törvényszék előtt Kohn Jakab ellen, ki egyik bécsi lapban őt arról vádolta, hogy egy millióra rúgó örökséggel ámitotta, csak hogy pénzét csaljon ki tőle. Ha őn gróf ur — így szól Kohn ama közleményben — száz meg száz tanu előtt nyíltan kijelenté, hogy őnt egy magyarországi magasállású férfiú fondorlatai, a ki állítólag az őn rokona is, álitakon csalta meg örökségében, mért nem lép föl ellene? Nekem van bátorságom én ellen föllépni, legyen önnek is, hogy a beestelenség vádait magáról elhárítsa. — E támadás ellen Majláth Kálmán gr. vádiratában visszautasítja, hogy bárkit is megcsalt s bizonygatja végrendeletre való hivatkozással, hogy ő székelhlyi Majláth József gróf hagyatékának egyedüli jogserült örököse. A végrendelet hivatkozott pontjai a törvényszék előtt fel is olvastatnak. Kohn előadja, hogy ez örökségről beszélt neki a gróf s így tőle apránként 24,285 frtot esalt ki. Ez ellenében megjegyzí a gróf, hogy csak összesen 600 frtot kapott, a mi ellen meg Kohn tiltakozik. — Első tanuként Majláth Györgyöt Magyarország országbíráját hallgatja ki a törvényszék. Az elnök kérdéseire előadja, hogy a magánadvólával egy volt dédapjuk t. i. Majláth József államminiszter. Majláth gr. örökségi igényei egy 1810-ki végrendeletben gyökereznek, de ezeket megsemmisíté egy 1852-ben megjelent patens, a mely kimondja, hogy a végrendelezéseket törvényszékileg kell bejegyeztetni. Azonfehlül az által is vesztett erejéből ama végrendelet, mivel már a legközelebbi utód sem hajtott rá, ugyanis Majláth Antal gr. 1840-ben eladta az egész birtokot. Egyébiránt Majláth Kálmán grófot a magyarországi törvényszékek már elutasították igényeivel. — A váltóügyvéd azt a kérdést intézi Majláth Györgyhöz, vajjon az 1873-ban elhunyt Majláth József gr. ki vagyonát az országbíró gyermekökire hagyta, nem volt-e közelebbi rokona Majláth Kálmán grófnak, mint a kérdésettnek? — Majláth György azt válaszolja, hogy nem hiszi, hogy a vádló ügyvédé hivatva lenne őt inquirálni a miben az elnök igazat ad neki, mert nem az a forog fenn, hogy amaz öröksödési per itt eldöntések, hanem az, hogy az esküdttekben meggyőződés keletkezhessék az iránt, vajjon Majláth Kálmán gr. öröksödési igénye bir-e annyi alappal, hogy higgyen benne. — A per tárgyalásának folytatására még visszatérünk.

— **Gyors szállítmány.** Amerikai találmány az is, hogy gyereket, mint gyors-szállítmányt adnak fel. Egy 11 esztendő gyermek Casey Pemmelt a multkor máhahajjeggyel a hátán, érkezett Philadelphiába, mint gyors-szállítmány, hova Kanzásban lakó szülői ktltdték. A máhahelfügyelő rendesen nyugtát adott róla, mint akár egy gyapjúzsákról.

— **Soha számár** akkora zajt nem esapott, mint a Hugo Viktoré. Az egész világot bejárta a hír, hogy az ősz költőnek október 13-dikán megjelenő költeményének czime: L’Ane (a szamar) lesz. Aztán megczáfolták. Értekeznyen írtak arról, hogy miként fog ez a nagy lélek beszélni a „lélek”-ről, minthogy ez lesz (L’Ane) czime költeményének s nem az ismeretes barom. Most már megczáfólják ezt is. Kislül, hogy csak számár a szamar, s csak ez lesz a czime annak a sokat emlegetett költeménynek.

KÖZGAZDASÁG.

A Kolozsvárt tartandó gyümölcs kiállításról.

Az erdélyi gazdasági egyesület igazgató választmánya e hó 6-kán tartott ülésében elhatározta az országos gyümölcsézési, konyhakertészeti, virág- és szoba-disznövényekből álló e folyó évi október hó 28-ikától november 3-ikáig tartandó kiállítás megtartását.

A mi már az „Erdélyi gazdába”, a kolozsvári politikai lapok, ugy nemkülönben a vidéki, budapesti, és más királyhágtöntli tekintélyesebb lapokban, a nagy közönségnek tudtára adatott. Az érdekeltekhez és szakértőkhez is, a tudósítások és meghívások részint már elktüldettek, részint pedig azoknak elktüldése folyamatba van.

Nincs tehát egyéb hátra, mint az érdekelt, vagyis a kiállításba résztvenni akaró tisztelt nagy közönséget arra kéri és buzdítani, hogy minél nagyobb számmal megjelenjen, és a kiállítást mentől jobb és szebb tárgyakkal gazdagítani és így azt mind az általános czél, mind egyes érdekek, a lehető tanulságossá és hasznossá teni igyekezzék.

A gyümölcsészet és a konyhai növények termesztése egy önálló ipar- és gazdasági ág, melynek akár ktlön, akár más gazdasági ággal üze, haszna és nagy jövője van.

A gyümölcs és vetemény nem csak jeles tápanyag, hanem fontos, nevezetes áru, és kereskedelmi czikk is, és e szerint szükséges hasznót és jövedelmet hajtó iparág.

Ugyan azért mutassuk meg, hogy e tekintetben is értjük feladatunk fontosságát és ezen téren is követni akarjuk az előhaladott külföldet.

E kiállítást a pomológiának, konyhakertésznek, virág és disznövényeknek sok kedvelője és szakértő barátja fogja a Királyhágtón jnnon és túl, sőt talán a külföldről is, meglátogatni.

Azon kell tehát lennünk, hogy megmutassuk látogatóinknak, miként hazánk minden polgárja ismeri azon tényezőket, melyek a jóllétet és általános civilizációt teszik, és azt követnőszint és komoly feladatává tűzte ki.

Ezt pedig az által mutatjuk meg látszólag és kézbe foghatólag, [ha kiállításunkat a kívánt tárgyakból mentől többen és mentől nagyobb mértékbe igyekezünk ellátni.

Ismerjük a gyümölcsésésznek közgazdasági szükségét hasznát, tudjuk, hogy az szép, nemcsak foglalkozás, tudjuk, hogy az hasznos gazdasági ág.

Itten van tehát az alkalom, megmutatni jóbarátainknak épp úgy, mint ellenségeinknek — ha vannak — hogy bennünk meg van a jóra, szépre, és nemeresre nem csak a hajlam, hanem a szilárd akarat is.

A mit ez alkalommal az idegenek előtt csak úgy fogunk leginkább bebizonyíthatni, ha kiállításunk a mai kor igényeinek minden tekintetbe megfelel.

Hogy pedig valami jót és szépet csináljunk, nem egyesek, hanem a népek kell hogy kezét fogjanak, nem csak az egyeseket, hanem az egész tömeget kell hogy az ügy lelkesítsen, és pedig annyival inkább,

mert az emberek nem csak egyeseket, hanem a nemzeteket is azoknak mlveikről szokták megítélni.

Szenkovich Márton, mint a választmány és a rendező bizottság egyik tagja.

— Egy törökűly és horsepröt értékesítő gyár tulajdonosától Németországból azon kérdés intéztett a „Magyar Föld” szerkesztőségéhez, hogy nagyobb vagy kisebb mennyiségű horsepröt hol kaphatásáról értesitenék, illetőleg ily horseprö-mustrák beküldését kérné, a bortartalom és a legutolsó ár megjelölésével. Felhívjuk azért ez ügyben érdekelt olvasóinkat, legyenek szívesek ajánlataikkal egyenesen a gyár tulajdonosához fordulni, a következő czim alatt: Dr. Ludwig Erckmann in Alzey Rheinhesen.

— Tejgazdasági intézet Berlinben. Enapokban a német fővárosban társulat alakult egy millió márká alapítókével, azon czélra, hogy ott egy nagyszerű központi tejgazdasági intézetet állítson fel. Ugy beszélük, hogy az intézet napi szükséglete körülbelül 250,000 liter teje fog menni.

— A soproni háziipar egyesület október elejével a szalma és gyékényfonásból, faragás és lombfűrészelésből tanfolyamokat nyit; melyek mindegyike 6 hónapig tart. A szalmafonási tanfolyam első sorban képezdei növendékek és nők, különösen szegény leányok érdekeltet szorveztetett; a második pedig ifjak és férfiak számára fog felállítatni. A készített tárgyakat a készítő kiválthatja az anyag megtérítése mellett. A fonási tanfolyam egy nő, a faragási egy férfi vezetése alatt áll.

— A keleti marhavész állásáról 1880. évi szeptember hó 15-től szeptember hó 22-ig kiadott értesítés szerint Magyarországon Somogy megye nagy-atádi járásában, Vizvár községhez tartozó Jama pusztán szeptember 11-ike óta újabb betegedési eset elő nem fordult. Horvát-Szlavonországon marhavész van a károlyvárosi alispánság területén a Stubicza és Moezlo között elterülő Kokosice nevű legelő marhaallományában, valamint a belovári alispánság területén Ferdinandovecz községben. Ujabbán ugyanezen alispánság Grubisnopolje községében is kitűtött a vész. A horvát-szlavon határvidéken marhavész van az ogulin-szlúini kerület Ogulin a rakoviczai kerület Brezovác és az új-gradiskai kerület Maecsovác községében. Ujabbán az új-gradiskai kerület és a szlúini kerület Komesztrász községében kltűtött. Fiume és vidéke, ugy az osztrák tartományok vészmentesek.

Kassai Vidor búcsú föllépte.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Bérlet Szűnet.

Kolozsvárt, esztűrtök 1880. szept. 30.

BOCCACCIO.

3 felv. Szűvegét írták: Zell F. és Gené Rikhard. Zenéjét: Suppé Ferencz. (Rendező: Zanjonghi.)

Kezdeté este 7 órakor, vége 10-kor.

Felolós szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

BÉKÉSY KÁROLY.

Legujabb eredeti Singer

FÉRFISZABÓ- VARRÓGÉP

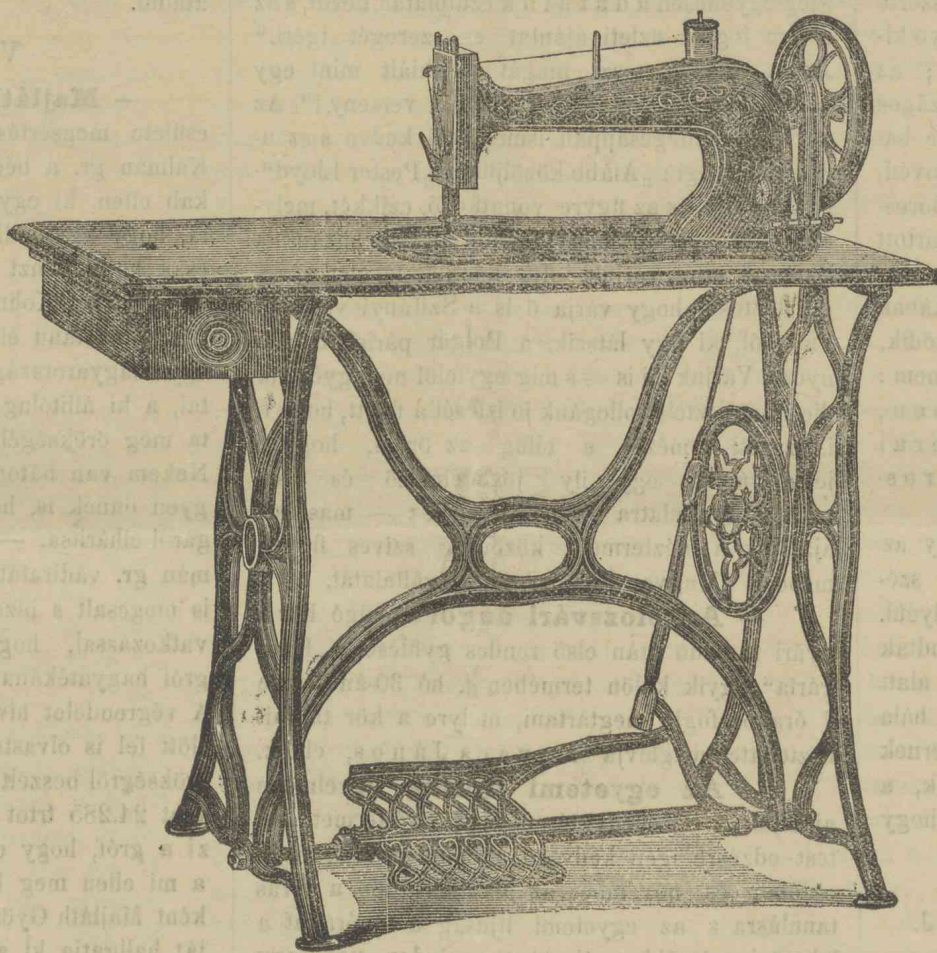
4. SZ.

A legszilárdabb és legegyszerűbb szerkezet!

Gyors, könnyű és zaj nélküli járás!

Hosszu kar és nagy tér a szövet kezelésére!

Igen magasan emelkedő tüvel. Nagy hajócskával!

Nagyszerű eredmény és
MINDEN SZAKEMBER
osztatlan elismerése

1¹/₂ forint

lefizetés

hetenként, áremelés nélkül.

THE SINGER MANUFACTURING CO. NEW-YORK AMERIKA

Vezérügynöksége: **NEIDLINGER G.**

Erdélyi főüzlet: Kolozsvárt, Belközéputca 5. sz.

Főkraktár: Maros-Vásárhelyt Beregszász Gusztávnál.

Sz. 1306—1880.

P á l y á z a t.

A marosvásáros-koppándi állami elemi népiskolánál a segéd-tanítói állomás üresedésbe jöven, arra czennel pályázat nyitattik. Év-fizetés 300 forint és szabad lakás. A tannelv ugyan a magyar, de okvetetlen szükséges a román nyelvben s ezenkívül a műénektanításban való jártasság. A pályázni óhajtó t. tanítókat felhívom, hogy vallás- és közoktatási m. kir. min. nister urhoz címzett és keresztlevél, tanképesítő okmány- és szolgálati bizonyítvánnyal felszerelt kérvényeiket folyó évi október 25-ig alóírt tanfelügyelőséghez nyújtsák be. A később érkező folyamodványok figyelembe nem vehetők.

Nagy-Enyed, 1880. sept. 25-én.

Gáspár János,

alsófehérmegyei kir. tanfelügyelő.

(391) 2—3

Sz. 2130—1880.

Hirdetmény.

Hivatalosan közhírré tétetik, miszerint, mint gróf Kornis Anna, gróf Zichy Pálné meghatalmazottja tks. Végh Sámuel ur által kérelmezve Kolozsmegyében kebeleztet Totbáza községe körmárlási joga arányosítása tárgyalásának folyó 1880. évi október hava 24-én délelőtti 10 órakor helyt Totbázán leendő megtartása jett kiltzve, melyre az érdekeltek mint az 1820-ik évi törvényi összeírás szerint:

Gróf Teleki Sámuel 5 excentiája

Gróf Bethlen Domokos,

Gróf Teleki Józsefné és

Gróf Toldalagi Zsigmond ökökei illetleg jogutodai azon kijelentéssel hivatnak meg, hogy valamely félnek elmaradása a tárgyalást akadályozni nem fogja, és ugy fog tekintetni, mintha a tárgyaláson jelen lett volna.

A mócsi járásszolgabíróság.

Mócs, 1880. september hava 23-án.

(388) 3—3

CSOBÁNCZI PÁL,
s. szbíró.

Kittintetve
a
párisi,
bécsei,
szegedi,

Ferenczi Ignác

elsőnek elősmert és legnagyobb
cipő-üzlete.

Főúter 26 sz. Dr. Hincz György gyógyszer-tára mellett.

kecskeméti,
sz.-fehérvári-
és
deési
kiállításokon.

Urak, nők és gyermekek részére kiváló saját készítményeim; versenyképesek bármely világvárosával csinosság és tartósság

tekintet-
ben, mire
a n. é.

közönség
figyelmét
felhiva,

**Nagy
választék.**

bátor
vagyok
a hazai
ipar
pártolását
kérni

(24)

13—*

Ferenczi Ignác,

tisztelettel

Az anatherin-szájviz

számos és rosz utánzásai napról-napra mindinkább és inkább bizonyulnak ártalmasoknak a száj és fogakra nézve, míg el-
lenben a valódi dr. Popp-féle Anatherin-szájviz hatásában a száj és fogbetegségeknél felülmúlhatatlanul áll itt.

Dr. Popp J. G. urnak es. k. udvari fogorvos Bécsben
Stadt, Bognergasse 2.

Kérek számomra az ön gyógyhatásos anatherin szájvizéből posta ntánvételt mellett 2 palackkal küldeni. Kénytelen vagyok orvos ur önhöz fordulni, miután számtalan raktárban mindenkor hamisítottat kaptam valódi gyanánt magasztalva, mely használat közben foghüsbajomat a legnagyobb mérvben elősegítette, ugyanígy, hogy az első utánzások megvételétől mindenkit kénytelen vagyok óva in-
teni.

Triest, 1879. február 12.

(42)

Mély tisztelettel

Hent Mária, Piazza del Sale.

Raktárak léteznek:

Kapható: Kolozsvárt: Wolff J., dr. Hincz Gy., Biró J., Valentini és Székely M. gyógyszerészeknél és Csapó S. kereskedésében. B.-Hunyadon: Holzer gyógyszer. Besztercen: Fleischer, Tergovits Ed., Scholtesz gyógyszer. Bethlenben: Bernádi, gyógyszer. Brassóban: Schuster gyógyszer. Jekelius gyógyszer. Deesen: Róth Pál gyógyszer. Déván: Lengyelnd. Gy.-Szt.-Miklóson: Bogdán gyógyszer. Gy.-Fehérvárt: Mihelyes gyógyszerész. Fröhlich gyógyszer. Lekenézén: Scheint Fő. gyógyszer. Magyar-Láposon: Breuer P. gyógyszer. M.-Vásárhelyt: Jenei A. gyógyszer. Pogarasi D. és Bucher M. Medgyesen: Felbert, Breckner C. gyógyszer. Nagy-Enyed: Oerth J. gyógyszer. Nagy-Szebenben: Müller gyógyszer. Stengel J., Thalmayer Fr., Reisenberger Fr., Szamosújvárt: Placintár és fia gyógyszer. Szász-Régen: Schärer F. gyógyszer. Szászvároson: Fuhrmann gyógyszer. Reckert C. gyógyszer. Segesvárt: Fr. Teich J. A., Misselacher. S.-Szt.-Györgyön: Csutak testvérek, Eötvös és Beteg. Tekében: Wagneo gyógyszer. Torlán: Wolff, gyógyszer. Trajanovics gyógyszer. Zilahon: Weiss gyógyszer.

LEGNAGYOBB RAKTÁR

Olaj festékek,

Száraz festékek,

firneiszok, lakkok, ecsetek,
továbbá:

Vizhatlan mész és
Portland cementből

mérsékelt árak mellett

Gergely Ferencznél

FŐTÉR 10. SZ. a „TÖRÖKHÖZ.”

(129)

33—*

Preservalifs
I. N. Schmeidler, Sammitabik.

Wien, VII. Sifgasse 19.

valódi csak egyedül
udam bérmentes le-
velekben k á l d á m
discretionál tuozatját
1 fittól — 6 frtig az
összeg beküldése
vagy utánvéte
mellett.

14—*

Nyomatott a „KELET” nyomdájában Kolozsvárt.

Simonff István gazdasági gépész gépgyára Kolozsvárt.

Van szerencsém tudatni a nagyérdemű közönséggel, hogy jelenlegi gépgyáram az újabbkori igényeknek megfelelőleg, segéd-gépekkel el van látva és így elvállal bármily külföldi gyártmányu gépeket kijavításra a legpontosabb kiszolgáltatás és igen jutányos árak mellett, nevezetesen:

gépeket, gőzeséplőgépeket gőszivattyukat, kút- és malom-szerkezeteket és bármily tizedes vagy más rendszerű mérlegeket,

Készletet tartok saját gyártmányaimból, nevezetesen:

vasekékéből, eketaligákéből, kézi eséplőgépekből, rostákéből, kukuricza morzsolókból, szécska és répavágók-
ból és egyéb gépekből,

melyeket jutányos árak mellett a t. cz. közönség becses figyelmébe aján-
lani bátor vagyok.

(28)

43—52

SIMONFFI ISTVAN,

gazdasági gépész és gépgyáros.

Simonff István gazdasági gépész gépgyára Kolozsvárt.

A legjobb pisztoly nem haszná-
ni, ha nem találhatunk.
Hogy azonban jó lövés lehetünk, le-
gabb pisztoly árak háromsorost, csak
létezik is, kellene kiadnunk.
A Gagganau-vasaknafele új-lég-pisztoly
(Rastatt mellett, Badenben), alkalmatyujt arra, hogy mégashabban
is, és lövésre való kiadás nélkül, jó pisztolylövész lehetünk.
Ezen kiadás, és gyakorlatra igen alkalmas, fogorvos nem durrán és
15 méternyi távolságra, való hajtat még oly erővel, hogy a nyíl,
pl. egy deszkába, 6 mm. méternyi mélységig jut, vagy egy ógyamadarat
képes megölni. A megöltésnélgy (fogorvos) is igen könnyen végrevihető.
Egy ényugyanonnyil 1000-nél többeszer használható. A számos előállítás, szak-
pek megítélésével, lehetséges teszi, hogy egy ilyen kiűnűben szerzett, ánum es
tartozék elnevelés 8 nyílal és 100 golyóval ellátott pisztoly, bizonyításként,
csak osztr. ért. frt. 7.50 ért. és bérmentesen megküldhető be kerülni. Külön nyílak,
1/4, dugadöntő osztr. ért. frt. 1.—, és külön golyók 1000 drb. ára osztr. ért. frt. 1.—
A lövésrakítás majdnem helyreállítja a pisztoly kiadás költségeket. Szállítá-
sok utánvéte v. előzetes utján történhetnek; a gyár jótállást nyújt.

(207)

L ó a v a t á s.

A kolozsvári loavatási bizottság tudatja a t. érdeklődőkkel, hogy Kolozsvárt minden héten egyszer hétfő napon 8—11 óráig e bizott-ság által löbvasárlások eszközöltetnek.

Megvétetnek:

Hátas lovak legalább tizenöt markosak 4¹/₂ évtől 7 évesekig.
Áruk 200—300 frtig.

Hámos lovak tízérek számára, erős alkotású 4¹/₂—7 évesek,
legalább 15 marok és 2 hüvelyk magasságúak. Áruk 300—350 fittig.

A loavatás a kolozsvári nagy kaszármában eszközöltetik.
(392) 2—8

SZÉKY MIKLÓS

gyógyszertárban Kolozsvárt egyedüli nagy

gyógy-különlegességek

Raktára a finomabb gyógyszerészet és illatszár
köréből.

Glycerin-Iris viz, a legjobb bőr- s arcztisztító szer, azonkívül hogy az arcnak fiatal tide frissességét megőrzi, különösen hatályos szeplő s bőrkültések (pattanások) ellen. 1 üveg 80 kr.

Salyel fogpor, a legjobb s egészségesebb fogtisztító szer, a fogakat, fehéreké teszi s azokat megőrvi a rothadástól. Egy doboz 50 krajczár.

Eau de Marseille, kiűnű schweizi szájviz a fogíny erősítésére s a száj tisztán és épen tartására. Egy üveg 50 kr.

Orientine hajfestő szer, teljesen ártalmatlan s határozott biztos hatású, melylyel a hajnak telzés szerinti szín árnyalatot, világos barna ol sötét feketeig adhatni Nr. I. és Nr. II. üvegek ára magyar és német használati utasítással 1 ft 70 kr.

Központi raktára Brandt Richard gyógyszerész Schweizi labdacsaínak.

E labdacsek feltírsítik a gyomrot és a lusta vért, a feles meny-nyisgút epét, nyókat és savat eltávolítják, s ez által kvalólag hat bú-komóság, puffadás, gyomor- és fejfájás rászok, étvágyhiány, emésztetlenség, aranyér stb. ellen. Egy doboz 25 kr.

Nagy raktár illatszár-, mozdó-
gyógy- s illatos szappanyokból.

(214)

16—*

Van szerencsém a nagy érdemű közönség tudomására juttatni, miszerint a hidutezai szegleten (seruteza 3 szám) a „nagy kiflihez” címzett

LISZT-RAKTÁROMAT

megnyitottam, és minden számu legfinomabb és legolcsóbb saját örö-
lési lisztek kicsi és nagy minőségben találhatók.

Midőn ezt a n. é. közönséggel tudatom, és a legpontosabb ki-
szolgáltatásról biztosítom, kérem becses pártfogását és maradok
Kolozsvárt, 1880 október hóban

(394) 1—1

mély tisztelettel:

Barna Mór.